

«آفای امینی من از شما انتظار داشتم که به من بگویی: پرشده‌ای و مرگ تونزدیک شده، به فکر آخرت خود باش و تدقیه عمرت را به غفلت و بطلت صرف نکن؛ اما تو در عوض به من پیشنهاد جلسه استفتاء می‌دهی! آخر من که مرجع تقلید نیستم که جلسه استفتاء لازم داشته باشم!»

من از پیشنهاد خودم پشیمان شدم و عذر خواستم. و دهها نمونه دیگر از این قبیل به یاد دارم که مجال برای عرضه آنها نیست.

فرمود: حاضرم، چه کنم؟
گفتتم: آنان را دعوت می‌کنیم که هر هفته چند جلسه خدمت شما باشند.
شما هم مسائل فقهی دشواری را که در طول جلسات درس با آنها مواجه می‌شوید، در حضور آقایان مطرح می‌سازید تا مورد بحث قرار بگیرد.
بدین وسیله هم آنها پرورش می‌یابند و تکمیل می‌شوند و هم شما از نظر آنها استفاده می‌نمایید.
امام که در طول صحبت من، به زمین نگاه می‌کرد، سربرداشت و گفت:

آیة الله بنی فضل

عليهم آلاف التحيۃ والصلوۃ والسلام، بود.

از باب خالی نبودن عربیه عرض می‌شود.
رمز موقیت حضرت امام، عمدتاً، در دو چیز

بود:

۱. اعتقاد راسخ به مبدأ ویقین به معاد و عقبات عالم آخرت و سؤال و جواب قبر و محشر خلاصه این که حضرت امام، در تمام لحظات، خود را بندۀ خدا و در محضر رب می‌دانست.

۲. تصمیم جدی و قاطع و همت بلند. هر آنچه را که وظیفه و تکلیف شرعی تشخیص می‌داد، اقدام جدی می‌کرد و لواین که دنیا و من فيها، با ایشان مخالفت می‌کرد، از تصمیم خود منصرف نمی‌شد. به لومه‌الائمه ذرّه‌ای اعتمنا نمی‌کرد. حتی در دوران نهضت مقدسش، از سال ۴۱ تا

حوزه: به نظر حضرت عالی رمز موقیت حضرت امام، رضوان الله تعالیٰ علیه، چه بود؟

با عرض سلام و ابراز ارادت از حُسن ظن متصدیان محترم مجله حوزه به این جانب که در آستانه دومین سالگرد حضرت امام، قدس سرہ الشريف، چند تا سؤال مطرح و با پاسخ به آنها در پیمودن راه امام راحل، طلب یاری نموده‌اند تشکر می‌کنم. البته امثال بندۀ عاجزتر از آن هستم که درباره فضائل اخلاقی و معنویات حضرت امام، سخن بگوئیم. یا چیزی بنویسیم؛ چرا که حضرت امام، تالی تلو حضرات معصومین،

۵۷، مدتی تک و تنها اعلامیه علیه طاغوت‌های زمان می‌داد. در رسیدن به اهداف مقدس، هرگری ایأس را به خود راه نداد و همیشه دست اندرکاران را در پیشرفت و رسیدن به هدف توصیه می‌کرد که مأیوس نباشند.

حوزه: حضرت امام، روی چه مسائلی بیشتر حساسیت داشت؟

* آنچه که اکنون به نظر می‌رسد، حضرت امام، در مساله آمریکا و سلطه آن بر کشورهای اسلامی، بیشتر حساسیت داشت و فرمود: دشمن اصلی ما امریکاست و آن را شیطان بزرگ خواند. ارتباط ایران با آمریکا را ارتباط میش با گرگ تعبیر کرد. جای بسیار خوشقی است که موضوع رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیة الله خامنه‌ای، مدلله، در خصوصت با آمریکا، همان موضع قاطع امام است.

البته همه مستضعفین جهان، بخصوص امت مظلوم و مستبدیده و شهید و مفقود و جانباز و اسیر داده ایران (نه آنان که با ارزآزاد و انجاه تقلب و خیانت، سرمایه‌های نامشروعشان را چند ده برابر کرده و نسبت به وضع زندگی کمرشکن و طاقت‌فرسای افراد کم درآمد و شرمندۀ اهل و عیال بی اعنتا هستند) از ولی امر مسلمین انتظار همان موضع را داشتند. ما فرزندان انقلابی حضرت امام، رحمة الله عليه، در حوزه علمیه قم از رهبر محبوب انقلابیان خواهانیم: مقرر و تأکید فرمایند، همه دست اندرکاران نظام جمهوری

اسلامی، در سخنرانیها و در مصاحبه‌ها، مواضع خصم‌انه خودشان را با امریکا صریح و بدون لفافه اعلام فرمایند؛ چرا که موجب دلگرمی اقت حزب الله ویأس دشمنان خواهد بود. و از جمله مسائلی که حضرت امام، رحمة الله عليه، از روز اوّل نهضت مقدسش حساسیت داشت، مسأله اسرائیل و خطر آن بر مسلمین بود. آن بزرگوار، در غالب اعلامیه‌ها و سخنرانیهای خطر آن را گوشزد می‌نمود و همیشه سعی می‌کرد، تا سران کشورهای عربی، علیه اسرائیل حرکت کنند و آخرین جمعه ماه رمضان را روز جهانی فدس اعلام و به راه‌پیمایی در آن روز، دستور صادر فرمود، تا در هر سال، افلأً، یک بار قیام عمومی علیه اسرائیل انجام بگیرد.

عمده حساسیت آن حضرت، در حمایت و دفاع از اسلام بود؛ از این روی در اعدام سلمان رشدی ملعون، اصرار می‌ورزید. حت وبغضش با اشخاص، در محور اسلام بود.

حوزه: اگر خاطره‌ای آموختنده برای طلاب از حضرت امام، به یاد دارید یا شنیده‌اید، بیان کنید.

به نظر بنده خاطره‌های آموختنده امام را باید از اصحاب ملازم با آن حضرت سراغ گرفت اما از باب این که سؤال شما بی‌پاسخ نماند، یکی - دو خاطره عرض می‌کنم:
۱. بنده حدود ۸ سال در درس خارج فقه و اصول ایشان حاضر شدم. همیشه سر ساعت معین

بودند. حدود ۸ سال قبل، فصل تابستان در آذربایجان بودم. حضرت امام راجع به یک مطلب مهمی که مربوط به آذربایجان بود، بنده را به حضورشان احضار فرمودند: پیش از شروع مطلب، خطاب به بنده فرمودند: «از این که به شما زحمت دادم این جا آمدید، عذر می خواهم».

این فرمایش آن قدر در وجود بنده اثر گذاشت که گریه ام گرفت. در دلم گفتم: خداوند! این چه برخورد و تواضعی است، از این انسان با عظمت الهی. الحق وارت پیامبر است. در تواضعش این س که احدی نتوانست براو، در سلام، سبقت بگیرد. افسوس که از دست ما رفت و ما را یتیم گذاشت.

کان لاهل العلم خیر والد
وبعده امست یتامی ولد

خداؤند در جانش و درجات شهدائش را متعالی
واروح مقدسه آنان را از ما خشنود و به همه ما
 توفیق بندگی مرحمت فرماید، به حق محمد و آل
الطاهرين.

در جلسه تدریس حاضر می شد. حتی آن ایام که در مسجد سلماسی قم تدریس می فرمود، بعضی از شاگردان پیش از درس حضرت امام، در جلسه درس دیگری حاضر می شدند. از این روی، گاهی چند دقیقه بعد از شروع درس امام، وارد جلسه می شدند. امام ناراحت می شد و گاهی تذکراتی می داد.

معروف است: خود حضرت امام، در دوران طلبگی، منظم وبه موقع در جلسات درس اساتیدش حاضر می شده است. مرحوم آیه الله شاه آبادی (استاد اخلاق امام) در رابطه با نظم و حضور امام در جلسات درس گفته بود: «روح الله واقعاً روح الله است. نشد یک روز بینم که ایشان بعد از اسم الله در درس حاضر نباشد. همیشه پیش از آن که بسم الله درس را بگویم حاضر بوده است».

پس لازم است. طلاب محترم سعی کنند سر وقت در جلسات درس و بحث حاضر باشند.

۲. خاطره دیگری که دارم، راجع به تواضع ایشان است، حتی در برخورد با شاگردان و کسانی که از نظر موقعیت علمی و اجتماعی بسیار بیش

